

Alle talen tellen

Tekst Renske Valk

Aandacht voor meertaligheid heeft een lange historie en meertaligheid is voor verschillende vakgebieden voorwerp van onderzoek.

Hoe leren jonge kinderen meerdere talen tegelijkertijd? Hoe verloopt dat proces bij volwassen leiders? Wat betekent meertaligheid voor de hersenontwikkeling? Hoe kijken we naar meertaligheid in sociologisch opzicht? Wat doet meertalig zijn met iemands identiteitsontwikkeling?

Ook in het onderwijs stoeit men met deze vragen en door de jaren heen leidde dat tot verschillende aanpakken vanuit zich ontwikkelende zienswijzen. Concepten als moedertaal, eerste taal, tweede taal, vreemde taal kwamen de school binnen. Er waren ideeën over de volgorde waarin wat het beste geleerd kon worden, over het effect van gelijktijdigheid, over zo vroeg mogelijke onderdompeling of

juist eerst veel aandacht voor de moedertaal. Onbetwist was en is het gegeven dat taal in het onderwijs van cruciaal belang is en dat de taalvaardigheid van de leerling geen drempel mag vormen voor zijn verdere ontwikkeling, dus ook geen spelbreker mag zijn in de vakken die hij volgt. Niet alleen de leraar Nederlands is aan zet. Maar ja, de leraar economie is geen taalleraar. Toch ontstond al in de jaren tachtig van de vorige eeuw het idee dat vakdocenten wel degelijk een rol te spelen hebben in de taalontwikkeling van de leerlingen, iets wat taalgericht vakonderwijs ging heten. Hoe weerbarstig de werkelijkheid in de vakles ook mag zijn, de aanpak is nog altijd levend en vindt zichzelf regelmatig opnieuw uit (<https://www.slo.nl/thema/meer/taalgericht-vakonderwijs/platform-tvo/>).

Cindy Kuiper werkt als zelfstandige op het gebied van taalbeleid en taalontwikkeling en houdt zich nadrukkelijk bezig met taalgericht vakonderwijs (tvo). “Door veel aandacht te hebben voor taal als instrument in alle lessen, kunnen we het onderwijs versterken, en bereiden we onze leerlingen en studenten veel beter voor op het vervolgonderwijs, de maatschappij en het werkveld. Die opgave is er een die ons allemaal aangaat: taaldocenten, vakdocenten en management.” De principes van waaruit wordt gewerkt zijn al tijden onveranderd: vak- én taaldoelen vanuit contextrijk onderwijs met ruime gelegenheid voor interactie en

voldoende taalsteun. Cindy ziet de laatste tijd weer veel animo voor taalgericht vakonderwijs, het belang van taal in het onderwijs wordt steeds sterker herkend en erkend. Cindy: “Meestal zijn het de docenten Nederlands die als eerste de noodzaak zien en er werk van willen maken. Zij nemen veelal het voortouw in het opzetten van taalbeleid en dat wordt vaak ook verwacht vanuit het management. Een volgende uitdaging is het meenemen hun vakcollega's. En als een docent Geschiedenis, Wiskunde of Economie zegt: 'Ik werk actief met woordenlijsten' of 'Ik doe voor hoe ik denk en redeneer bij Wiskunde', dan weet je dat je goed op weg bent. Dan draag je ook in het team uit dat taal een cruciaal instrument is in alle vakken, en dat werken aan taalontwikkeling een teamopdracht is. We zien dus al heel mooie voorbeelden, maar tegelijkertijd is er ook nog veel werk te verzetten. Het opzetten en vooral het implementeren van taalbeleid is een proces van lange adem.” Wat helpt volgens Cindy om nog sneller dan nu 'taalkrchtig' onderwijs te stimuleren?

Cindy: “Ga het gesprek met elkaar aan, maak tijd om samen na te denken over hoe het onderwijs talig verrijkt kan worden, zet het op de agenda van teamoverleggen, laat je inspireren door mooie voorbeelden, kijk eens bij elkaar in de klas. Nadenken over de plek van taal in je onderwijs, over hoe je samen ruimte en aandacht geeft aan lezen, schrijven, luisteren en spreken is niet iets

Cindy Kuiper

Niet alleen de leraar
Nederlands is aan zet.